

Waarom is er geen post ‘synergiebaten’?

Bij gebiedsontwikkelingen, waarin ruimtelijke en infrastructuurmaatregelen gecombineerd worden, worden doorgaans positieve effecten van synergie verwacht. Toch zien we in MKBA's nooit de post 'synergiebaten' vermeld staan met een bedrag erachter. Er is sprake van synergie wanneer de omvang van het effect van maatregel 1 (M_1) afhangt van het al dan niet tevens uitvoeren van maatregel 2 (M_2). In veel gevallen **versterkt**¹ de ene maatregel de andere: de omvang van het effect van M_1 is groter wanneer M_2 gedaan wordt dan wanneer M_2 niet gedaan wordt. Bijvoorbeeld een zwembad in een park zal meer bezoekers trekken dan een zwembad zonder park. In sommige gevallen is een maatregel zelfs **voorwaardelijk** voor het effect van een andere maatregel: het effect van M_1 treedt alleen op als M_2 ook gedaan wordt. Bijvoorbeeld: een bushalte heeft geen nut als er geen woningen in de buurt van de halte gebouwd worden. Synergie kan als een glijdende schaal gezien worden die loopt van geen afhankelijkheid van effecten (0% synergie), via versterking van effecten (1- 99% synergie) tot voorwaardelijkheid (100% synergie).

De baten van synergie zijn kostenbesparingen (door de combinatie gaan de kosten omlaag) en vergroting van de 'gewone' batenposten zoals woongenot en reistijdwinst. De kostenbesparingen zien we niet als aparte post terug, maar zijn reeds verwerkt in de omvang van kosten in de betreffende MKBA. Zij worden alleen zichtbaar door aparte MKBA's op te stellen voor de betreffende onderdelen van het project (infrastructuur, woningen, etc.) en de resultaten hiervan te vergelijken met de MKBA van het totale maatregelenpakket. De vergroting van de baten zien we ook niet als aparte post terug. In de MKBA van woningbouw en OV-project in Almere zien we dan ook dat de synergiebaten zijn bepaald door na te gaan hoe groot de bereikbaarheidsbaten zijn bij verschillende maten van verstedelijking en door omgekeerd na te gaan hoe groot de woningbouwbatens zijn bij verschillende OV-verbinding. Zo wordt duidelijk hoe de baten elkaar beïnvloeden, maar er is geen aparte post 'synergiebaten'.

Een en ander betekent dat synergiebaten alleen zichtbaar worden als naast een geïntegreerd project ook twee losse projecten door gerekend worden in een MKBA. En dat wordt zelden gedaan.

---

¹ Het kan uiteraard ook een verzwakking betreffen: zo verzwakt een brede stoep met veel groen en bankjes het recreatieeffect van een buurtparkje.